

ЗМІСТ

1. Передмова.....	2
2. Україна в долі Анни Ахматової.....	5
3. Оноре да Бальзак і Україна.....	7
4. Перебування Михайла Булгакова на Україні.....	10
5. Подорож Івана Буніна Україною.....	13
6. Микола Гоголь і Україна.....	16
7. Перебування Сергія Єсеніна на Україні.....	20
8. Україна в долі Володимира Короленка.....	22
9. Олександр Купрін і Україна.....	24
10. Перебування Володимира Маяковського на Україні.....	26
11. Вплив України на творчість Адама Міцкевича.....	29
12. Перебування Олександра Пушкіна на Україні.....	31
13. Райнер Марія Рільке і Україна.....	35
14. Подорож Л. Толстого Україною.....	38
15. Україна в долі Пауля Целана.....	40
16. Антон Чехов і Україна.....	44

Передмова

Україна здавна приваблювала до себе митців світового письменництва. Нашій Батьківщині присвячували найкращі свої рядки поети різних країн та епох. І всі вони зливаються у дзвінку пісню-пісню любові до нашої землі.

Завдання предмету світової літератури – залучати учнів до скарбниці світової літератури, до фундаментальних цінностей світової культури. Важливо при вивченні творчості письменників зарубіжних країн показати їх зв'язок з Україною. Це сприятиме вихованню в учнів гордості за рідну землю, спонукатиме до вивчення історії рідного краю.

Вміщені у даній збірці матеріали можна запропонувати увазі учнів на перших уроках знайомства з життям письменника, а також під час вивчення їх творчості. Також при плануванні уроків позакласного читання можна використовувати дані матеріали з метою зацікавити учнів цими краєзнавчими матеріалами.

Дана збірка вміщує інформацію про зарубіжних письменників, спогади, уривки із творів, які вони присвятили Україні, містить інформацію для ознайомлення учнів зі зв'язками відомих зарубіжних письменників з Україною та зацікавлення творчістю авторів, чия творчість та життя були пов'язані з Україною.

Можна використати таку класифікацію:

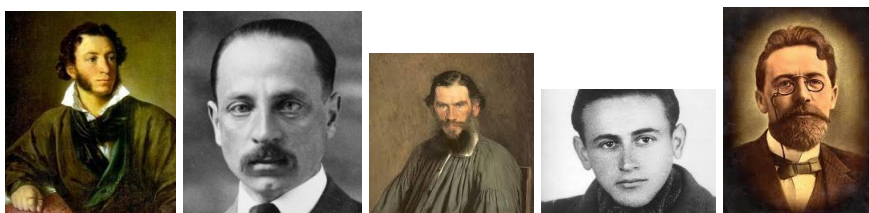
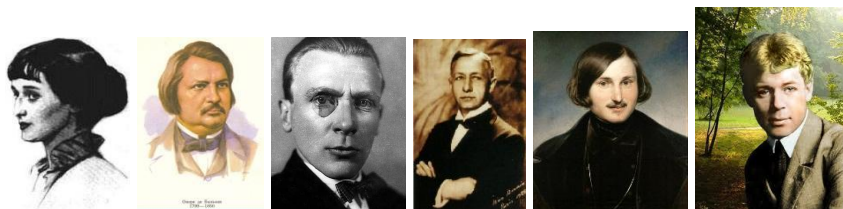
- 1) письменники зарубіжної літератури, які бували в Україні (О. Пушкін, О. де Бальзак, Р. Рільке, А. Міцкевич)
- 2) письменники зарубіжної літератури, які жили в Україні (М. Булгаков, А. Ахматова, М. Гоголь, В. Короленко)
- 3) письменники зарубіжної літератури, які писали про Україну (В. Маяковський, Дж. Байрон)

Яка мета пропонованого посібника?

Мета пропонованого посібника-подати матеріали, які би допомогли учителю світової літератури при вивченні творчості тих митців, які доторкнулися своєю долею до України.

„ПРИГОРНИСЬ ДУШЕЮ ДО ВКРАЇНИ”

Україна в творчості зарубіжних письменників”

Анна Ахматова
(1889-1966)

Народилася в родині відставного флотського інженера-механіка Андрія Горенка.

1890 - родина переїхала з Одеси до Царського Села, де Анна навчалась в Царськосільській гімназії в 1900–1905 роках.

1906–1907 навчалась у Фундуклеївській жіночій гімназії (Київ), по закінченню якої продовжила навчання на Київських вищих жіночих курсах та Вищих історико-літературних курсах Раєва в Петербурзі.

У Києві, на лівому березі Дніпра, вінчався з Анною Ахматовою видатний російський поет Микола Гумільов. Згодом Анна Ахматова так напише про цей період свого життя.

Древний город словно вымер,
Страшен мой приезд.
Над рекой своей Владимир
Поднял черный крест.
Липы шумные и вязы
По садам темны.
Звезд иглистые алмазы
К Богу взнесены.
Путь мой, жертвенный и славный,
Здесь закончу я,
И со мной лишь ты, мне равный,
Да любовь моя.

"Из города Киева из логова Змиева я взял не жену, а колдунью..." — писав Гумільов. Ахматова в автобіографії вказує, що народилася вона в Одесі, де закінчила Фундуклеївську гімназію. Згодом дві зими навчалася в Києві на вищих жіночих курсах. Поезія Ах-матової була вколисана на українських чистих джерелах народної музики, фольклору і класики. Ахматова була знайома із кращими зразками поетичного українського слова поетів-сучасників.

1924 рік. Поетичний затишок Києва, Харкова надихнули Ахматову на переклад ліричних віршів корифея української поезії І. Франка. Поетеса зуміла зберегти інтонації Франка, передати особливий настрій і тональність ліричних мініатюр українського поета.

Анна Ахматова побувала й на Поділлі двічі — 1896 і 1912 років. У її щоденнику занотовано: "Я все праздники провела у тети Вакар в Слободке-Шелиховской. Правда, очень ворчлив дядюшка..." А ще років через 20 після перших відвідин подільського села отримає від улюбленої тітки скорботну звістку: "Дорогая Аннушка, я твою мать схоронила в Слободке-Шелиховской..." Це мальовниче подільське село знають у багатьох країнах світу завдяки славетній поетесі.

А.Ахматова

Сім'я А.Ахматової

Н.С.Гумилов, Лев Гумилов, А.А.Ахматова. Царское Село. 1916г.

Оноре де Бальзак

(1799-1850)

Оноре де Бальзак
1799—1850

У 1832 р. письменник отримав листа, що надійшов з Одеси за підписом «Іноземка» з приводу його роману «Тридцятирічна жінка». Авторка послання була багата польська поміщиця Евеліна Ганська, власниця маєтку поблизу Бердичева.

Письменник почав листування з жінкою, а згодом зустрівся з нею у Швейцарії. Ганська була вродливою вельможною жінкою. Між письменником і нею зав'язались дружні стосунки, які невдовзі переросли в справжнє кохання. Вони не могли одружитись, адже Евеліна мала чоловіка. Венцеслав Ганський помер у 1841 р., але закоханим через різні обставини довелось чекати на вінчання ще дев'ять років. Вони зустрічались у різних містах і країнах Європи: у Швейцарії, Відні, Дрездені, Санкт-Петербурзі, а зрештою одружились у Бердичеві. Бальзак двічі відвідував Україну: у вересні 1847-січні 1848 р. і протягом останніх місяців 1849-го до квітня 1850 року. Окрім Верхівні, маєтку Ганської, він кілька разів був у Бердичеві. Україна вразила його своїми полями і родючою землею.

«...Це пустеля, царство хлібів, ці мовчазні прерії Купера, — захоплено зазначав він. — Тут починається український чорнозем, шар чорного і тучного ґрунту завтовшки футів п'ятдесяти, а іноді навіть і більше. Його ніколи не угниють...»

Разом з Ганською Бальзак відвідав Київ і так описав його красу і велич у листі до Лори де Сюрвіль:

«...Ось я і побачив цей Північний Рим, це татарське місто з трьомастами церквами, з багатствами Лаври і Святої Софії українських степів. Добре поглянути на це ще разок...» .

У 1847, 1848 і 1850 роках відвідав Київ (загалом було 6 візитів письменника до Києва). Зупинявся у будинку польських магнатів Ганських на Печерську (неподалік теперішньої вулиці Липської), почав писати нарис «Лист про Київ». Бував у Контрактовому будинку на Подолі під час контрактових ярмарків.

Тривалий час жив у селі Верхівня (нині Житомирської області), в маєтку Ганських (з осені 1847 по лютий 1848 року та з осені 1848 року по квітень 1850 року).

Наприкінці вересня 1848, їдучи до Е. Ганської до с. Верхівня, чекаючи вирішення прикордонних формальностей, на 4 дні

зупинився у містечку Вишнівець (нині смт Збарзького району Тернопільської області) в палаці князів Вишневецьких, де жила дочка Ганської Анна, заміжня за графом Ж. Мнішеком. Враження про Вишнівець виклав у листах до Е. Ганської в Париж, назвавши, зокрема, палац і парк набережі Горині «польським Версалем» і запропонувавши проекти вивезення з Вишнівеччини деревини для будівництва залізниці та спорудження тут ставків, суконної фабрики.

У 1850 році одружився з Евеліною Ганською. Вінчання відбулося 2 березня 1850 року в костьолі Святої Варвари міста Бердичів. На вінчанні були присутні дочка Евеліни — Анна, Густав Олізар та граф Жорж Мнішек. Вінчав Житомирський прелат Віктор Ожаровський та канонік Йосип Білобоцький.

Листувався, зокрема, з начальником митниці міста Радивилів. Помер 18 серпня 1850 року у Парижі.

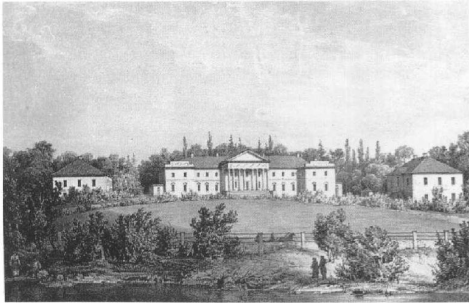
У 2011 році в Бердичеві, навпроти костелу Варвари, було відкрито пам'ятник славетному письменнику. Автором погруддя став житомирський скульптор Василь Фешенко. На честь Оноре де Бальзака названо перший український клуб Ротарі, що об'єднує франкомовних киян та іноземців, що мешкають у Києві, засідання якого проводяться французькою мовою.

Евеліна Ганська
(1801—1882)

Оноре де Бальзак і Е. Ганська

Маєток Е.Ганської (с.
Верхівня)

Історія кохання Оноре де
Бальзака

Михайло Булгаков
(1891-1940)

Михайло Опанасович Булгаков російський письменник, драматург, театральний режисер.

Дитинство і юність Михайла пройшли у Києві, з яким пов'язане становлення митця. Він захоплювався класичною літературою й архітектурою, музикою і драматургією. Вивчав давні малюнки і написи у церквах, відвідував відомий театр

Соловцова. На Андріївському узвозі містилася квартира Булгакових, що стала прообразом будинку Турбіних у романі «Біла гвардія» та п'єсі «Дні Турбіних». Зараз у цьому домі — меморіальний музей письменника.

У 1909 р. М. Булгаков закінчив Київську Першу гімназію і вступив до медичного факультету Київського університету. 31 жовтня 1916 р. — здобув диплом лікаря з відзнакою.

У 1913 р. М. Булгаков одружився з Тетяною Лаппа (1892–1982).

За часів Першої світової війни М. Булгаков упродовж декількох місяців працював лікарем у прифронтовій зоні. Потім його направляли на роботу до с. Нікольського Смоленської губернії та до м. Вязьма.

Під час громадянської війни, у лютому 1919 р., М. Булгаков як військовий лікар був мобілізований до армії Української народної республіки. Наприкінці серпня 1919 р., відповідно до однієї з версій, М. Булгаков був мобілізований до Червоної армії. 14-16 жовтня письменник разом з частинами Червоної армії повернувся до Києва.

М. Булгаков працював лікарем у Червоному хресті, а згодом — у Збройних Силах Півдня Росії. Деякий час він мешкав у Чечні, а також у Владикавказі з козацькими військами.

Наприкінці вересня 1921 р. М. Булгаков переїхав до Москви і почав писати фейлетони для столичних газет («Гудок», «Рабочий») і часописів («Медицинский работник», «Россия», «Возрождение»). Водночас він публікував окремі твори у газеті «Накануне», що виходила друком у Берліні.

Як митець і мислитель, М. Булгаков перебував під значним впливом творчості полтавця Миколи Гоголя та філософа Григорія Сковороди.

Київ займав особливе місце в житті та творчості письменника. Про це він каже у своєму ліричному нарисі «Київ-місто».

Андріївський узвіз, 13, де впродовж тривалого часу мешкала родина Булгакова і де відбувалася дія «Білої гвардії», перетворено на літературно-меморіальний музей, відомий у Європі.

До «Дому Турбіних» на Андріївському узвозі, що його був «відкрив» Віктор Некрасов, приїздять ті, хто вивчає, перекладає, читає Булгакова, із різних міст, сіл і країн. Рідне місто склало шану письменникові «...Київ у Булгакова не в зображенні

рідного міста, не в назвах київських реалій... Його модель світу була киевоцентричною. Він, якщо можна так висловитися, мислив Києвом», — скаже в книзі «Майстер і Місто» Мирон Петровський.

«Ах, які зірки в Україні. От майже сім років живу в Москві, а все ж таки тягне мене на Батьківщину. Серце щемить, хочеться іноді болісно в поїзд... і туди. Знову побачити яри, занесені снігом, Дніпро... Немає красивішого міста на світі, ніж Київ», — скаже в оповіданні «Я убив» доктор Яшвін, у якому легко упізнати самого автора (українською — «я ж він»).

Пам'ятник М.Булгакову

М.Булгаков і О.Шиловська

Музей ім. М.Булакова

Іван Бунін
(1870-1953)

У Росію (тоді Московію) рід Буніних (Бунікевських) переселився з України (тоді у складі Польщі) у XV столітті. Сам письменник дослідив, що його рід походить з Волині.

*«Країна... ця мріялася мені неозорими
весняними просторами всієї тієї південної
Русі, яка дедалі більше й більше*

*захоплювала мою уяву і давниною своєю і сучасністю. У
сучасності був великий і багатий край, краса його нив і степів,
хуторів і сіл, Дніпра й Києва, народу сильного і ніжнього, у
кожній дрібниці побуту свого красивого і охайного,—
наступника слов'янства істинного, дунайського, карпатського.
А там, у давнині, була колиска його...»* Таких рядків — освідчень

у любові до своєї прабатьківщини можна знайти багато в написаному Іваном Буніним.

В Україну письменник потрапив у юнацькі роки. Подовгу жив у Харкові (1887—1889), Полтаві (1890—1894), Одесі (1898—1901 та 1918—1920), бував у Києві.

Поїздка справила на нього таке сильне враження, що потім він протягом 30 років систематично відвідував ці краї. Географія його подорожей Україною була дуже великою: Харків, Київ, Полтава, Одеса, Канів, Ромни, Слов'янськ, Святі Гори, Кременчук, Катеринослав, Каховка, Нікополь, Миколаїв, Миргород, Кам'янець-Подільський, Кобеляки, Путивль, а також численні села і хутори. Бунін плавав по Ворсклі, побував на острові Хортиця, любив одеське узбережжя Чорного моря, тричі подорожував по Дніпру.

Як сам зазначав, «жадібно шукав зближення з її народом, жадібно слухав пісні, душу його». Вплив українського фольклору відчувається в його оповіданнях «На край світу» та «Лірник Родіон», а також у багатьох віршах. («Мушкет», «Вже підсихає хміль на тині...» та інших. У нарисі „На «Чайці»“, а особливо в романі «Життя Арсенєва» Україна присутня як місце на землі, де письменник знайшов гармонію між вічністю й красою.

„Не можу спокійно чути слів: Чигирин, Черкаси, Хорол, Лубни, Чортотлик, Дике поле, не можу без хвилювання бачити очеретяні дахи, стрижені селянські голови, жінок у жовтих та червоних чоботях, плетених кошиків, у яких вони носять на коромислах вишні та сливи... «Чайка скиглить, літаючи, мов за дїтьми плаче, сонце грїє, вітер віє на степу козачім...» Це Шевченко — цілком геніальний поет!“

1890 року Бунін мандрує Дніпром. Йому найбільше у світі хотілось побувати в Каневі на могилі Тараса Шевченка. Дружина письменника В. Муромцева-Буніна згадувала:

«...говорив мені, що ці перші мандри Україною були для нього найяскравішими, що ось тоді він остаточно закохався в неї, в її дівчат у живописних розшитих костюмах, здорових і незалежних, у парубків, кобзарів, у білосніжні хати, що ховалися в зелені садів, і захоплювався, як всю цю надзвичайну красу своєї батьківщини відтворив у своїй поезії... Тарас Шевченко. Зізнавався, що ні одна могила великих людей його так не хвилювала, як могила Шевченка»

1891 року Бунін надрукував статтю «Пам'яті Т. Г. Шевченка». Йому належать переклади Шевченкових віршів «Закувала зозуленька» та «Заповіт», а також низки віршів Б. Грінченка і оповідання О. Стороженка «Вуси».

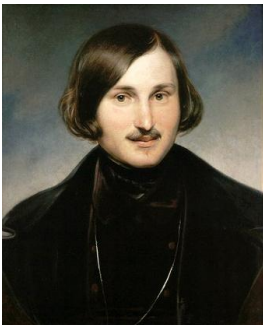
І. Бунін контактував з українськими письменниками-сучасниками М. Коцюбинським, Б. Грінченком, І. Франком, визнаним перекладачем і редактором «Кобзаря» І. А. Белоусовим, етнографом В. Гнатюком.

Твори Буніна перекладали українською П. Тичина, М. Рильський, М. Зеров, А. Казка, В. Щурат, Л. Смільський, О. Ільченко, І. Вирган. Українську тему в доробку Буніна досліджували І. Бажинов та В. Базилевський, а Г. Зленський присвятив перебуванню Буніна в Україні своє оповідання «Вогонь зблизка» (1971).

І.Бунін з дружиною В. Муромцевою

Микола Гоголь (1809-1852)

Народився 20 березня (1 квітня за новим стилем) 1809 року в селі Великі Сорочинці(зараз Миргородський район Полтавської області, Україна). Дитинство майбутнього письменника минуло в селі Василівці (тепер Гоголеве) в маєтку батьків.

Навчався в Полтавському повітовому училищі, а потім у Ніжинській гімназії вищих наук, де вперше виступив на сцені гімназійного театру як актор і режисер-постановник вистав «Едіп в Афінах», «Урок дочкам», «Лукавін» та багатьох інших.

У 1828 році Гоголь переїхав до Петербурга. Все своє життя Гоголь захоплюється історією, культурою України, що знаходить свій відбиток у його творах : «Вечори на хуторі біля Диканьки», «Миргород», «Басаврюк, або Вечір проти Івана Купала», « Тарас Бульба» .

«...поет і тоді залишається національним, коли він пише про чужі події і чужі історії... Бо не мова визначає (хто ти за національністю), а погляд...» - так писав Микола Гоголь – людина, яка стала великим російським письменником , але з таким глибоким українським корінням.

Україна щиро шанує свого видатного земляка. Пам'ятники споруджені у містах і селах. Меморіальні музеї у Сорочинцях, Миргороді, Ніжині, Києві.

«Я захоплююся заздалегідь, коли уявляю, як закиплять труди мої в Києві. Там скінчу я історію України й півдня Росії і напишу всесвітню історію. А скільки зберу там легенд, повір'їв, пісень! Якими цікавими можна зробити університетські записки, скільки можна умістити в них подробиць, цілком нових про сам край!».

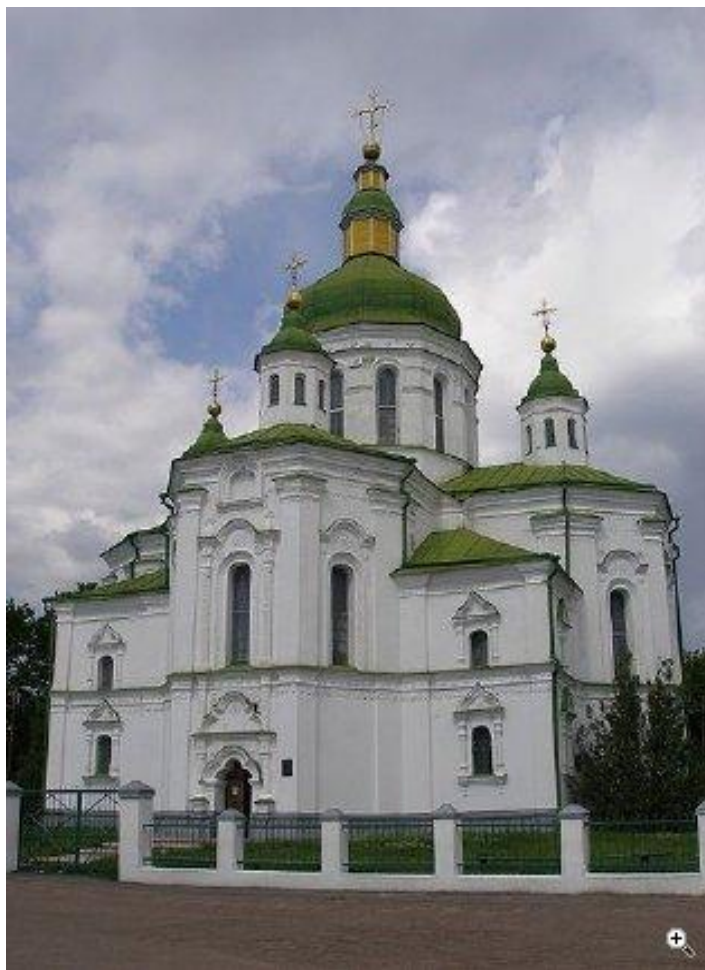
Багато встиг Микола Гоголь за своє коротке 43 – річне життя. Та скільки ще залишилося недописаним. Нам, сьогоднішнім, треба зберегти цей неоціненний скарб.

Тут, у Яновщині (нині Гоголеве), 1 квітня 1809 року і народився М.Гоголь

Хата сім'ї М.Гоголя в Василівці

Свято-Преображенська церква у Великих Сорочинцях, де хрестили Гоголя

Пам'ятник Гоголю у Полтаві... ..і Сорочинцях

Сорочинський ярмарок

Сергій Єсенін
(1895-1925)

З малих років знав С. Єсенін «Кобзаря» Т. Шевченка, який допоміг йому зрости духовно, глибше пізнати самого себе, історію свого краю, плекати любов до матері. «Шевченко відкрив мені очі, збагатив душевно, примусив уважніше ставитись до поетичного слова»,— говорив С. Єсенін. А сестра поета загадувала, що Сергій майстерно читав вірші, особливо добре виходили в нього «Гайдамаки» Шевченка.

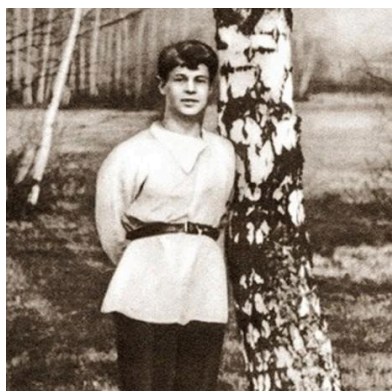
Відомо, що 18-річний молодий поет не тільки читав і знав напам'ять уривок з поеми Т. Шевченка «Княжна», а й опублікував його переклад у журналі «Село» 1914 року.

Село! В душе моей покой.
Село в Украине дорогой.
И, полный сказок и чудес,
Кругом села зеленый лес.
Цветут сады, белеют хаты,
А на горе стоят палаты,...

Сергій Олександрович Єсенін бував у Києві в 1919 році, а наступного року виступав у Харкові. Поезія російського лірика завжди користувалася увагою читачів. Перші переклади його віршів українською з'явилися у 1925 році: в «Анталогії російської поезії в українських перекладах»(1925) були надруковані шість віршів Єсеніна у перекладі М.Бажана, Ю.Яновського, згодом перекладали В.Сосюра, В.Коломієць, Д.Павличко. Українські письменники присвячували свої вірші С.Єсеніну.

Музей ім.С.Єсеніна в Харкові

С.Єсенін в молодості
Володимир Короленко
(1853-1921)

Життя і творчість Володимира Галактіоновича тісно пов'язані з Україною: народився він у Житомирі, у Рівному навчався у місцевій гімназії, останні 20 років провів у Полтаві. Історія та культура України, талановитість і душевна щедрість українського народу відобразилися у багатьох його творах на українську тематику. Досить згадати «Сліпого музиканта», «Судний день», «У поганому товаристві», «Історія мого сучасника», «Ліс шумить».

Проте Короленко не обмежувався лише написанням творів на українську тематику. Він брав найактивнішу участь у суспільному житті України, допомагав голодуючим, захищав невинно засуджених, боровся проти національної ворожнечі, в роки реакції сміливо виступав проти смертних вироків.

У жовтні 1905 року над Полтавою нависла небезпека єврейського погрому. І живим, і друкованим словом письменник прагнув утримати співгромадян від звірства. І домігся свого — погрому не було.

Будинок-музей В.Короленка в Житомирі

Полтаві... і Житомирі

Пам'ятник В.Короленку в

Олександр Купрін

(1870-1938)

Навесні 1893 Купрін їде до Києва, де співпрацює в київській щоденній пресі, а потім у житомирських, одеських газетах. За час свого п'ятилітнього перебування в Україні, з 1894 року, він друкувався в газетах «Киянин», «Київське слово», «Волинь» (Житомир), «Одеські новини». Написані для київських газет нариси

склали цикл «Київські типи», що викликають інтерес і донині.

У автобіографії, опублікованій у 1913 році, Олександр Іванович так пригадує роки своєї київської молодості (1894— 1896 pp.): «Я оказался в положении институтки, которую ни с того ни с сего завели бы в дебри лесов и оставили бы без одежды, пищи и компаса. Вдобавок самое тяжелое было то, что у меня не было никаких знаний, ни научных, ни житейских».

Якщо ми уважно перечитаємо такі відомі речі Купріна, як «Молох», «Олеся», «Гамбрінус», «Яма», «Поєдинок», «Лістригони», то, безумовно, побачимо в них дуже точно і художньо яскраво відтворені картини реального життя різних регіонів України (Волинь, Київ, Донбас, Поділля, Одеса, Крим...). Купрін охоче визнавав: «В учителя жизни я не гожусь. Для многих людей я просто добрый товарищ и занятный рассказчик, вот и все».

Але це — свідчення скромності письменника. Насправді ж творчість цього чудового художника, яка вчить нас любити життя (Олександр Іванович часто образно порівнював його з рікою), навчає чистоті та благородству почуттів, душевній стійкості — було і залишається дорогоцінним надбанням світової культури.

Київський готель, де проживав О.Купрін

Пам'ятник О.Купріну в Криму

Володимир Маяковський
(1893-1930)

Володимир Маяковський неодноразово приїздив в Україну — виступав у Києві, Харкові, Одесі, інших містах. Хоч і народився у Грузії, проте предки його родом з України, і в жилах його є краплинка української крові. Він не міг не любити цей милий серцю і душі край.

Три разных истока во мне речевых.

Я не из кацапов-разинь.

Я — дедом казак,

Другим— сечевик,

А по рожденью грузин...

Поет подорожував Європою, Америкою, проте справжньою сестрою Росії вважав Україну, цікавився її історією, життям, вивчав мову, мріяв перекладати з української.

Перша зустріч Маяковського з Україною була пов'язана з київською Володимирською гіркою.

Лапы елок,

лапки,

лапушки...

Все в снегу,

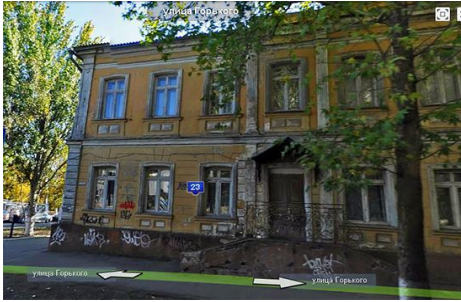
А теплые какие!

Будто в гости

к старой,
старой бабушке,
Я вчера
Приехал в Киев.
Вот стою
на горке
на Владимирской.
Ширь во всю —
Не вымчатъ и перу.

Українські міста полонили його своєю чарівністю, простотою. Маяковський спілкувався з талановитим і щедрим українським народом, його приваблювали висока культура і наші багаті традиції.

Глибоко вражений побаченням і почутим, він обіцяв написати про поїздку. Але пройшли роки, поки з'явився вірш "Долг Украине".

Літературний музей ім.В.Маяковського (м.Херсон)

Лілія Брік та В. Маяковський

Адам Міцкевич

(1798-1855)

Починаючи з 20-х років XIX ст., твори Міцкевича широко відомі в Україні. Ними захоплювалися Т. Шевченко і Леся Українка, М. Коцюбинський та І. Франко. Українською мовою його твори перекладали П. Гулак-Артемівський, Л.

Боровиковський, пізніше П. Тичина, М. Бажан і найбільше — М. Рильський.

Київ, Стеблів, потім Одеса, Крим, Харків... Тут пролягали шляхи хоч і вимушеної, але ж якої захоплюючої й корисної для Міцкевича мандрівки українською землею. Спомин про це залишився на сторінках поеми «Пан Тадеуш».

За допомогою російських друзів Міцкевич одержує призначення на роботу в Одесу, звідки виїжджає в Крим. У результаті цієї подорожі з'явилася збірка «Кримські сонети», куди увійшло 18 поезій.

Міцкевича причарувала й волинська природа, яку він оспівав у своїй творчості. Балада «Світязь» — один із найпрекрасніших творів поета, побудований на матеріалі слов'янської історії.

Пам'ятник А.Міцкевичу в Львові

Пам'ятник в Одесі

Пам'ятник в Алушті

Олександр Пушкін

(1799-1837)

Більша частина заслання Пушкіна минула в Молдові, в Кишиневі, проте першим пунктом його перебування на півдні став Катеринослав (Дніпропетровськ). Побував він у Олександрівську (Запоріжжі), проїжджав через українські причорноморські степи, був на Кубані, де мав можливість спостерігати за життям та побутом українських чорноморських козаків. Тривалий час жив у Криму, близько року - в Олесі. Бував також у Києві, Тульчині. Немало часу провів у Кам'янці (нині райцентр Черкаської області).

Українські краєзнавці підраховали, що поет здійснив 18 поїздок Україною, побував у 124 населених пунктах Чернігівської, Полтавської, Катеринославської, Херсонської, Київської та Волинської губерній.

Взимку 1820-1821 року Пушкін, незважаючи на заборону, прибув до Києва. Софійський собор та Києво-Печерська лавра справили на поета величезне враження, які згодом лягли в основу сюжету поеми "Полтава". Відвідання могили князя Олега надихнули на створення "Пісні про віщого Олега" та написання поеми "Руслан і Людмила".

Час південного заслання став продуктивним періодом для Пушкіна-поета. Тут він написав чимало віршів, поеми "Кавказький бранець", "Брати-розбійники", "Бахчисарайський фонтан", почав поему "Цигани" й роман у віршах "Євгеній Онегін"..

Власне "українським твором" Пушкіна можна вважати "Полтаву". Безперечно, цей твір, написаний у 1828 р., задумувався раніше, ще під час перебування на півдні. Враження від України, її природи звучать у "Полтаві". У ній Пушкін свідомо дискутує з Байроном і особливо з Рилєєвим, які зображали Мазепу позитивно, репрезентуючи його як борця за волю України. Пушкінська "Полтава" уславлює суперника Мазепи — царя Петра.

Особливий період в засланні Пушкіна — життя в Одесі. Тринадцять місяців прожив Олександр Сергійович у цьому місті, де було створено понад 30 ліричних поезій, завершено роботу над поемою "Бахчисарайський фонтан", написано два з половиною розділи роману "Євгеній Онегін".

У цьому місті Пушкін пережив високе і палке кохання до однієї жінки. Через багато років у Петербурзі він зустріне її, і тоді з'явиться прекрасний вірш «Я вас кохав...»(1829).

Звучить романс «Я вас любил»

Щодо творчих й дружніх стосунків з кращими представниками української інтелігенції, то Пушкін був у близьких стосунках із українцями М. Маркевичем, М. Максимовичем, Д.

Бантишем-Каменським, Орестом Сомовим, допомагав Миколі Гоголю увійти в російську літературу. Відомо, що Гоголь обожнював Пушкіна.

Цікавим фактом є те, що дружина поета, Наталія Гончарова, була праонукою знаменитого українського гетьмана Петра Дорошенка.

Тиха украинская ночь.
Прозрачно небо. Звезды блещут.
Своей дремоты превозмочь
Не хочет воздух. Чуть трепещут
Сребристых тополей листы.
Луна спокойно с высоты
Над Белой Церковью сияет
И пышных гетьманов сады
И старый замок озаряет.

Музей ім.О.Пушкіна в Києві

Пам'ятник О.Пушкіну в Миколаєві

Я біля будинку О.Пушкіна в Києві

Пам'ятник О.Пушкіну в Одесі
Райнер Марія Рільке
(1875-1926)

Райнер Марія Рільке, непересічний австрійський письменник, про Україну дізнався з вуст коханої, чарівної жінки Лу Андре Саломе, а побачивши нашу країну, полюбив її назавжди.

Земля без меж, вітри, рівнини,
Лісів там тіні старовинні
Й незмірна неба височінь.
Пливуть тобі назустріч села

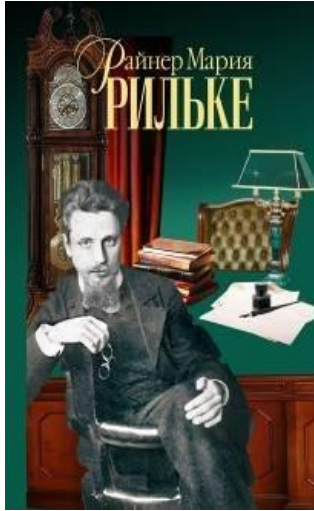
І знов зникають в далині,
Немов прожиті щойно дні
Чи пісня дзвонів невесела.

Такою Райнер Марія Рільке побачив Україну в 1900 році. Саме тут, на цій землі, він знайшов жаданий приклад гармонійного єднання людей і природи, стихій і Бога. Саме тут вперше йому відкрився власний шлях. Українська земля викристалізувала в ньому поета.

Рільке зустрів в Україні дивних людей — кобзарів, перед якими схиляв голову. Вони ходили українською землею від хати до хати і своїм співом зворушували душі людей, розповідали про героїчне минуле. На віки вічні прославилася козача вірність запорозьких гетьманів. І тоді народився рядок: "Пригорнись душею до України..."

Київ — то "місто, близьке до Бога". Тут Рільке відкрилася "одвічна руська сутність", насамперед пам'ятки давньої культури. А які тут церви і собори! Скільки в них старовинних фресок, ікон, коштовних реліквій! Він навіть мав намір здійснити переклад "Слова о полку Ігоревім", але не вистачило часу на вивчення історичних пам'яток.

Збірка поезій Рільке

Остап Вересай – прототип кобзаря з оповідання “Пісня про Правду”

- ▶ Остап Микитович Вересай (1803-1890)
- уродженець Чернігівщини. Осліп у 4 роки, у 15 років пішов у науку до кобзарів. У його репертуарі були думи, жартівливі побутові пісні. Остап Вересай був відомий у Європі.
- Улюбленим твором Вересая була пісня “Про Правду і Кривду”, за виконання якої його не один раз заарештовували. Саме цю пісню використав Рільке у своїй притчі.

Лев Толстой
(1828-1910)

Лев Толстой здійснив поїздку у Київ протягом 14-16 червня 1879, відвідав Києво-Печерську лавру, Софійський і Михайлівський собори, духовну академію та деякі інші сакральні пам'ятки. Імовірно, зупинявся у сестри своєї дружини Г. А. Кузьминської на теперішній вулиці Льва Толстого № 9. Відтворив київські враження у праці «Дослідження догматичного богослов'я» та інших.

У жовтні 1884 року Лев Толстой гостював у художника Миколи Ге на хуторі Шевченковому поблизу села Івангорода, де відвідав івангородську лікарню та місцеву школу. Письменник побував також у селі Іржавець, зустрівся там з родиною Ревуцьких.

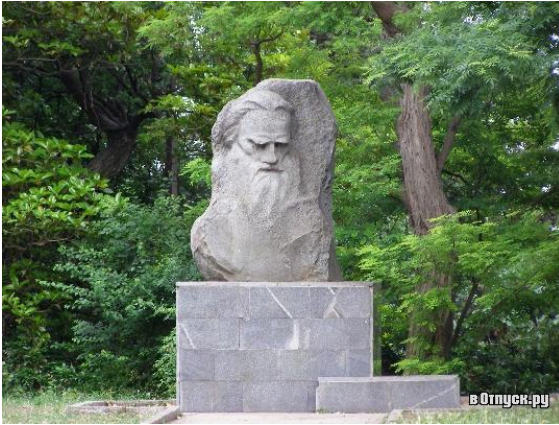

(м.Київ)

Будинок в якому
жив Л.Толстой

Пам'ятник Л.Толстому в Одесі

Пам'ятник Л.Толстому в Ялті

Пауль Целан

(1920-1970)

Пауль Целан народився в Чернівцях. Медицину він вивчав у Франції, а з початком війни у 1938 році мусив повернутися у рідні Чернівці. Тут він навчався в університеті. В 1941 році батьки Целана потрапили в концтабір, де й загинули. Ці трагічні події відбилися у більшості віршів поета.

Осокорє, листя твоє біліє у пїтьмі,
Матері моєї волосся біле завше було.
Кульбабо, як зелено на Україні!
Мати моя білява додому вже не прийде.
Хмаро дощова, ти смієшся понад криниці?
Мати тиха моя плаче за всіх.

Зоре кругляста, снуєш ти із золота стрічку.

Матері моєї серце враз пронизав свинець.

Двері дубові, хто висадив вас із завіс?

Мати ніжна моя не спроможна прийти.

Сам Пауль Целан потрапив у трудовий табір у Румунії, але йому вдалося вижити. Побачене у фашистських катівнях наклало відбиток на вразливу душу поета. Вірші "Фуга смерті" про страту євреїв у таборі вважаються одними з кращих у поетичній спадщині Целана.

Після війни поет опинився у Парижі. В Україну він ніколи більше не повертався, надто тяжкими були його спогади, але у віршах він часто згадує рідні місця.

Чи знає ще хвиля Південного Бугу,

Яку тобі, мамо, чинили наругу?

Чи відають ще вітряки серед поля,

Як серце твоє знемагало від болю?

Чи ж ні осокір, ні верба не спроможні

Розвіять твій сум, твої думи тривожні?

Чи з посохом квітучим ходить ще Бог

Між пагорбів світлих і темних відрог?

Чи стерпиш, матусю, як в давні роки,

Ці тихі, німецькі, болючі рядки?

Виходять п'ять читців і стають журавлиним клином.

1. Твій характер і поступ — билинний,

Голос твій — ніби спів солов'я,

Україно моя, Україно,

Найщиріша ти пісне моя.

2. Любий простір мені тополиний

І дзеркальця Дніпра течія.

Україно моя, Україно,

Непогасна ти мріє моя.

3. Славлю я твій політ соколиний,

І синів, що упали в боях.

Україно моя, Україно,

Легендарна ти славо моя.

4. Дніпро у хмаринах чаїних,
До Київських гір поспіша.
Безсмертна живи Україно,
Як пісня, як серце й душа!

Пам'ятник П.Целану в Чернівцях

Школа, де навчався П.Целан

Антон Чехов

(1860-1904)

“ Україна дорога і близька моєму серцю. Я люблю її літературу, музику і прекрасну пісню, сповнену чарівної мелодії. Я люблю український народ, який дав світові такого титана, як Тарас Шевченко,” — писав А. Чехов А. Кримському “ Що за місця! Я просто зачарований! Крім природи, ніщо так не вражає в Україні, як народне здоров’я, високий ступінь розвитку селянина,

котрий і розумний, і музикальний, і тверезий, і моральний, і завжди веселий,” — записав А.Чехов після подорожі по Україні.

Життя й творчість А. П. Чехова були тісно пов’язані з Україною. Антон Павлович приїхав до Ялти 1898 року в зв’язку з погіршенням стану здоров’я, побудував тут власний будинок. Навколо нього письменник розбив парк, у якому було 180 видів рослин.

У Криму Чехов А. П. зустрічався із Л. Толстим, О. Горьким, І. Буніним, О. Купріним, В. Короленком. Кримські враження згодом ввійдуть в оповідання "Довгий язик", "Дама з собачкою", "Архієрей", "Студент", "Нова дача", "Душечка", "Наречена", п’єси "Три сестри" та "Вишневий сад".

І цінували його творчість українські письменники М. Коцюбинський, І. Франко. Багато літераторів (М.Коцюбинський, Х.Алчевська, Б.Лазаревський) прислали Чехову книги з посвятами. М. Грушевський друкував переклади творів письменника в журналі "Літературно-науковий вісник" (видавався з 1898 року у Львові). Такі двосторонні зв’язки

невипадкові. Родина Чехова має глибоке українське коріння - його бабуся по батьковій лінії Є.Шимко була українкою (Таганрог). У дитячі роки українська мова постійно звучала в родині Чехових.

Ставши письменником, Антон Павлович завжди обирав "приснолисту Україну" місцем літнього відпочинку. Бував він у Харківській та Полтавській губерніях. У Львові він придбав твори Т. Шевченка. Навесні 1887 р. він подорожував по Донецькому краю, у 1888–89 рр. двічі проживав під Сумами: мандрував, спостерігав народне життя, працював над прозою та драматургією. В Сумах Харківської губернії в садибі Линтварьових, де Чехов жив на своїй літній дачі 1888 року, він жадібно вбирав звуки й фарби нового для себе життя, працював над оповіданнями і п'єсами. Чехов бачив у погідній сумській природі і нехитрому житті втілення духовної чистоти, цілісності і доцільності – все, чого так шукатимуть і за чим тужитимуть його герої. Сумські враження використані в оповіданнях "Іменини", "Нудна історія", п'єсах "Леший" та "Чайка".

Музей у Ялті закладено після смерті письменника в 1921 році з ініціативи сестри Марії Чехової, яка прожила в Ялті до 1960-х років. Ще відкрито музей у Сумах.

У наш час п'єси Чехова входять до репертуару театрів України. У Криму присуджується літературна премія імені Чехова, знімаються художні та документальні фільми за творами письменника.

У своїх оповіданнях „Степ”, „Людина уфутлярі”, „Іменини” письменник відобразив людей та природу України. Захоплювався “Кобзарем” Шевченка, знав і високо цінував творчість Котляревського, Карпенка-Карого, Кропивницького та ін. Він високо цінував діячів українського театру М. Садовського і М. Заньковецьку.

Отже, «у мені все-таки говорить хохлацька кров» (лист Чехова до Суворіна, 31.03.1892).

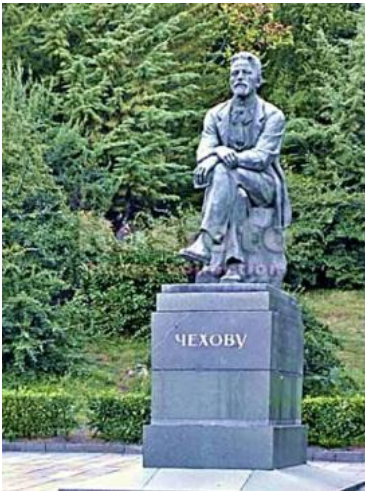
Музей А.Чехова в Ялті

Будинок Чехова в Ялті. XX ст.

Будинок-музей Чехова в Сумах

Пам'ятник А.Чехову в Ялті

Музейні експонати в Ялті

Скульптурна композиція «А.Чехов и Дама с собачкой»

